

Intervenció del rector, Francisco Toledo en l'acte d'obertura del curs 2004/2005 22/09/04

Honorable Conseller d'Empresa, Universitat i Ciència
Il·lustríssim Vice-president del Consell Social
Excel·lentíssims rectors de la Universitat Politècnica de València i de la Universitat Miguel Hernández d'Eix
Excel·lentíssim Secretari Autonòmic d'Universitat, Ciència i Tecnologia
Excel·lentíssimes i il·lustríssimes autoritats
Comunitat universitària
Senyores i senyors, amics i amigues,

Vull començar donant l'enhorabona al professor i amic Fernando Romero, predecessor meu com a Rector de la Universitat en el equip del qual he tingut l'honor de treballar, per la magnífica lliçó inaugural sobre enginyeria del producte i els seus reptes, per destacar la importància, i cada vegada més la necessitat, diria jo, de saber integrar coneixements multidisciplinaris per tal de donar resposta als problemes complexos amb què ens enfrontem en l'actualitat, reflexió que està present en l'elaboració dels nostres plans d'estudis. La multidisciplinarietat no s'oposa a l'especialització, no és obrir una finestra per veure un poc de moltes coses, és obrir moltes finestres per veure la mateixa cosa des de distints punts de vista, per veure, en definitiva, d'una forma més completa. Gràcies, Fernando, per compartir amb nosaltres els teus ensenyaments i reflexions.

També vull destacar la presència entre nosaltres del conseller Nieto que, tot i que té molt de treball per imbricar els engranatges de la nova Conselleria d'Empresa, Universitat i Ciència, no ha dubtat a acompanyar-nos en aquest acte. Coneixem la seua sensibilitat pel món universitari, per acostar empresa i universitat, per considerar la investigació, el desenvolupament tecnològic i la innovació com elements estratègics per al nostre progrés i li desitgem molts èxits, alguns dels quals, amb tota seguretat, seran compartits amb les universitats. El secretari general ha relatat gratament, em consta que amb un gran esforç per resumir-ho en tan poc de temps, la intensa i extensa activitat de la nostra Universitat en el curs que avui finalitza. William Blake deia:

"En temps de sembra, aprèn; en temps de collita, ensenya; a l'hivern, gaudeix". A la vista de la memòria, no tinc cap dubte que a l'UJI estem en permanent temps de sembra, en constant temps de collita i que gaudim amb això, aprenent i ensenyant, durant tot l'any.

Del que s'ha sembrat vull començar destacant la importància de l'aprovació dels Estatuts, després d'un suport universitari superior al 94%, i de les normes internes de desenvolupament que ens permetran funcionar d'una manera més eficient. També vull destacar algunes de les iniciatives que s'han dut a terme per primera vegada a la nostra Universitat: els tres instituts d'investigació sol·licitats (un dels quals ja està en funcionament);

l'aprovació de titulacions pròpies (Graduat en Seguretat i Ciències Policials i Graduat Superior en Matemàtica Computacional), que permetran donar resposta a necessitats formatives; la instauració de premis al rendiment acadèmic de l'estudiantat, que n'incentiven i en reconeguen l'excel·lència; la posada en marxa de VoxUji Ràdio per acostar a la societat el món universitari; la impartició de docència en anglès en diverses assignatures d'ensenyaments reglats; la dotació d'equipament multimèdia avançat en totes les aules de la Universitat per possibilitar altres metodologies docents; la política de redistribució de la dedicació del professorat entre docència i investigació per resultats d'investigació i l'extensió del pla estratègic als serveis amb la determinació d'objectius i indicadors de mesura, amb la qual cosa el PAS està duent a terme un canvi cultural per desenvolupar el seu treball amb estàndards de qualitat reconeguts.

Però si l'any ha sigut de sembra per a la comunitat universitària, més prompte ha semblat un any de guaret, de barbecho que diríem en castellà, per al Govern valencià pel que fa a les universitats públiques. No s'ha avançat res en la promesa Llei valenciana d'universitats, no s'ha firmat el nou pla de finançament, no s'ha definit el pla d'inversions, no s'han aprovat projectes pilot per facilitar el procés d'harmonització europea. A finals de juliol es va donar llum verda a un conjunt de noves titulacions massa tard per fer-les realitat aquest curs i d'una forma sorprenentment absent de criteris globals que coordinen l'oferta universitària.

En l'apartat d'investigació, no s'ha aconseguit una estabilitat de criteris, d'equips de treball, de responsables polítics; als canvis d'importància en la política d'investigació de la Generalitat Valenciana que vam patir amb l'entrada en vigor de noves línies d'acció de l'Oficina de Ciència i Tecnologia hi va seguir la reconversió posterior en Agència, després la dissolució incorporant les seues competències a diferents conselleries i ara la integració en la nova Conselleria d'Empresa, Universitat i Ciència. En dos àmbits com són l'ensenyament superior i la investigació, els fruits dels quals no es recullen a curt termini, és molt necessària l'estabilitat de polítiques i d'equips de treball. Les dues coses han estat absents amb sis consellers distints en nou anys.

Desitgem amb totes les nostres forces, conseller, que amb la vostra arribada i la del vostre equip àmpliament qualificat, desaparega definitivament aquesta dinàmica. ¡Que a la sisena vaja la vençuda!.

I després de parlar del que hem sembrat i del que no s'ha sembrat, de la nostra collita vull destacar l'increment espectacular de cursos de postgrau que -en només dos anys- han crescut un 300% en oferta i en demanda; l'increment notable en les activitats esportives i socioculturals dins i fora del campus; la consolidació de personal, tant del PAS com del PDI; els elevats índexs d'inserció laboral dels nostres titulats i titulades, segons ha constatat l'observatori ocupacional; l'augment del 15% en el professorat que imparteix classes en valencià respecte del que ho feia en el curs anterior; l'obtenció de la certificació de qualitat ISO 9001:2000 d'AENOR per a dos importants serveis de la Universitat com són la Biblioteca i el Servei d'Esports, amb la qual cosa som pioners en l'àmbit estatal, i l'increment del 25% en el nombre d'estudiantat i xent a l'estranger respecte al curs anterior.

Tot això s'ha vist reflectit en l'últim pressupost liquidat, que ha superat globalment els 119,5 milions d'euros, i en el fet d'haver aconseguit al llarg de l'any un increment de més del 30% del pressupost inicial de la Universitat, degut a, fonamentalment, activitats d'investigació.

També vull destacar un resultat que em pareix molt important: en un estudi recent del Consell de Coordinació Universitària, publicat el passat mes de juliol, es recull el percentatge de professorat de cada universitat espanyola que té reconegut almenys un sexenni i, en el cas de professorat catedràtic, almenys dos. És evident que com més edat té el professorat d'una universitat, més sexennis s'han pogut sol·licitar i molt millor pot ser-ne el resultat. Perquè, he de dir amb satisfacció que, tot i tenir un professorat jove que ha pogut sol·licitar-los poques vegades, i malgrat que un bon nombre de funcionaris no tenien la resposta de la seua primera sol·licitud, la nostra Universitat és l'onzena en el rànquing i som la segona universitat espanyola en percentatge de professorat titular d'escola universitària doctor amb almenys un sexenni, només superada per l'Autònoma de Barcelona. Sens dubte, aquestes dades demostren, des d'una nova perspectiva, el bon treball de formació de personal investigador i la dedicació en quantitat i qualitat a la investigació en aquesta Universitat.

Parlant de resultats, en aquest curs s'ha donat un pas important en la consolidació del campus habitable que desitgem. S'estan construint en paral·lel set grans obres, una de les quals ja ha finalitzat, i les altres sis ho faran pròximament. Així, en els primers mesos d'aquest curs que avui comença, serà una realitat l'ampliació de la Biblioteca, l'edifici del Consell Social i Postgrau, la zona esportiva de raquetes, l'edifici d'investigació, la urbanització de la primera fase d'ampliació del campus i l'ampliació del mòdul departamental de l'Àrea Económicoempresarial.

No obstant això, en aquest apartat no tot són roses. Fa un any, en el discurs d'obertura de curs, quan deia que "se'ns fa imprescindible la negociació ràpida o avanç del nou pla per completar les infraestructures necessàries de què ja disposen altres universitats valencianes i de les quals tots els universitaris, tots els castellonencs, ens sentirem orgullosos", em referia a projectes ja aleshores acabats, com ara el Paraním, que no podien licitar-se per falta de pressupost; a la zona d'esports a l'aire lliure o a la Llotja del Cànem. Ja ha passat l'any i he de dir amb tristesa que, en data d'avui, no s'ha aconseguit més que un compromís verbal de l'anterior conseller, González Pons, que en la reunió del Consell Valencià d'Universitats del passat 28 de juliol va dir que el Govern valencià acceptava la proposta de finançament feta per les universitats i que aquesta es firmaria aquest mes de setembre. Falten només vuit dies perquè finalitze el mes. Conseller, sé que haureu heretat molts problemes per resoldre, però aquest de la nostra Universitat, que amb distinta forma però amb el mateix fons sabeu molt bé que compartim totes les universitats valencianes, no sols és avui d'urgent resolució; per a nosaltres ja ho era fa un any. Per tant, us sol·licite que -tan ràpidament com siga possible- puguem convertir les paraules de González Pons en compromisos firmats que permeten licitar obres pendents i donar resposta a importants reptes que les universitats tenim plantejats i que són compartits pel Govern valencià. Apreciat Conseller, benvolgut Justo, esperem molt de la vostra Conselleria, i entre el que esperem està en primer lloc el poder recuperar l'any perdut.

Del curs que avui comença no puc desvetllar quines seran les línies de govern de la Universitat per al 2005, perquè aquestes s'aprovaran en un pròxim claustre. Però, sí que sabem que el curs estarà marcat

per la reforma de la LOU i pels primers passos del procés d'harmonització europea. Les dues qüestions desitgem que es produïsqen en un clima de confiança entre el Govern central i les universitats, com està sent en els últims mesos, i amb el màxim consens, qüestions que van estar lamentablement absents amb l'anterior govern durant l'aprovació de la LOU. El món universitari desitja que es canvien els principals aspectes que ja marcàvem com a camins erronis en la LOU, llei que, amb el seu curt camí, ha demostrat que teníem raó. Aspectes com ara l'accés del professorat, la configuració d'una carrera acadèmica incentivadora o la recuperació de l'autonomia universitària perduda necessiten reformes immediates que no comporten capritxoses pèrdues d'energies col·lectives en processos constituents, com va passar amb l'aprovació de la llei actual.

I quant al procés d'harmonització europea que configurarà l'espai europeu d'educació superior, no ens hem de perdre els universitaris en boscos de reformes legals. Cal fer les reformes pertinents, però cal fer una cosa molt més important que, si no s'escomet de forma decidida, ens farà gastar molt d'esforç i al capdavant es complirà la sentència de Lampedusa: "cal que tot canvie perquè tot seguisca igual".

Em referisc a la necessitat d'un canvi de metodologia docent que done més importància a l'aprenentatge que a l'ensenyament, que potencie el treball de l'estudiantat, que permeta una tutorització efectiva de l'aprenentatge per part del professorat per tal de motivar la iniciativa, la creativitat, inculcar valors, fomentar la inquietud intel·lectual i la innovació, coneixements i actituds que són impossibles de transmetre de forma genèrica amb el model actual fortament basat en classes magistrals. En l'era de la societat del coneixement no podem seguir amb models d'ensenyament del segle XIX. Això implica rebaixar la ràtio d'alumnes per professor i computar dins dels crèdits actuals de dedicació del professorat no només les hores de classe impartides, sinó també el treball tutoritzat, en altres paraules la supervisió personalitzada de l'aprenentatge del nostre estudiantat. Això comportarà un augment de cost, la qual cosa, d'altra banda, ens acostaria a la inversió per estudiant que es fa en ensenyament superior en la majoria de països amb què ens comparem en tantes coses. És necessari que aquesta reforma fixe les bases per transformar la quantitat d'hores lectives en presencials i la quantitat d'estudiantat en qualitat, i això és una cosa que hem de reclamar insistentment des de la comunitat universitària.

I, com deia a l'inici del curs passat, a la universitat espanyola estarem aquest curs en un marc normatiu que canviarà moltes de les regles del joc actualment vigents, ja que no s'ha avançat res enguany respecte d'això. La nostra Universitat necessita adaptar-se a aquestes noves regles de forma que n'isca enfortida. Per a això, tota la comunitat universitària hem de fer un esforç addicional i també tenir unes dosis especials de tolerància, de respecte a la diversitat, de generositat col·lectiva. Amb la seguretat que serà així, amb el compromís del treball ben fet, comencem el curs acadèmic.

EN NOM DE SA MAJESTAT EL REI, DECLARE OBERT EL CURS ACADÈMIC 2004/2005 A LA
UNIVERSITAT JAUME I DE CASTELLÓ

Moltes gràcies.

Informació proporcionada per: [Secretaria General](#)

Data de modificació: 23/09/2004 00:00

Data de creació: --